

Csomós Tamás

Könyvelési tételek szerkesztése

A követelménymodul megnevezése:

Könyvvézés és pénzforgalmi nyilvántartások vezetése

A követelménymodul száma: 1972-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-015-50

KÖNYVELÉSI TÉTELEK SZERKESZTÉSE.**ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET**

1. Ön egy működő vállalkozásnál számviteli szakemberként dolgozik. A vállalkozás immateriális javakkal, tárgyi eszközökkel, készletekkel és befektetett pénzügyi eszközökkel kapcsolatos gazdasági események könyvviteli elszámolását bízta Önre.

Határozza meg ezen eszközök növekedésének illetve csökkenésének jogcímeit!

Kontírozza a kapcsolódó gazdasági eseményeket!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM**KÖNYVVITELI ALAPFOGALMAK**

A könyvvezetés (könyvvitel) a számvitel alrendszere, fogalmát és formáit a számviteli törvény határozza meg. A kettős könyvvitel keretében a pénzben kifejezhető gazdasági műveleteknek (eseményeknek):

- bizonylatok alapján (bizonylati rendszer),
- keletkezésük sorrendjében (naplókban),
- zárt rendszerben (könyvviteli számlák alkalmazásával),

- teljes körűen (minden gazdasági műveletre kiterjedően)
- történő feljegyzése, rögzítése történik.

A könyvvitel információkat szolgáltat:

- a beszámolók elkészítéséhez,
- a költségvetéssel kapcsolatos elszámolásokhoz (pl. adók),
- statisztikai kimutatások készítéséhez,
- a döntési folyamatok támogatására (tervezés, ellenőrzés),
- a vállalkozás tevékenységének elemzéséhez.

A könyvvitel tárgya a vállalkozás vagyona és tevékenysége, amely magában foglalja:

- a vagyon (eszközök és azok forrásai) kimutatását,
- a vagyon változásának kimutatását és az eredmény meghatározását,
- az egyes tevékenységek és azok eredményének kimutatását (a vállalkozás döntésétől, információ igényétől függően),
- a tulajdonosokkal kapcsolatos elszámolásokat,
- a munkavállalókkal kapcsolatos elszámolásokat,
- a hitelintézetekkel kapcsolatos elszámolásokat,
- a vállalkozások közötti kapcsolatok (vevők, adósok, szállítók, hitelezők) elszámolását,
- az állami költségvetéssel kapcsolatos elszámolásokat (juttatások, adók, járulékok),
- egyéb elszámolásokat.

A kettős könyvvitelben alkalmazott legfontosabb módszerek:

- **Okmányszerűség:** minden gazdasági esemény megtörténtét bizonylattal kell igazolni, alátámasztani.
- **Egységes mértékegység alkalmazása:** minden gazdasági műveletet – a mennyiségi mérés mód mellett – pénzben is ki kell fejezni az adatok összesítése, összehasonlíthatósága érdekében.
- **Naplók alkalmazása:** a gazdasági események időrendben történő feljegyzése.
- **Könyvviteli számlák alkalmazása:** a gazdasági események tartalmuk szerint könyvviteli számlákon kerülnek rögzítésre.
- **Mérlegmódszer alkalmazása:** a vagyon kimutatására a vállalkozások mérleget készítenek.
- **A kettős feljegyzés elvének alkalmazása:**
 - minden gazdasági eseményt két könyvviteli számlán rögzítünk, az egyik számla Tartozik (T) és a másik számla Követel (K) oldalán,
 - azonos összegben (Tartozik = Követel),
 - egymással kölcsönös (tartalmi) összefüggésben.

Ebből adódóan a kettős könyvvitel egy önmagát számszerűen ellenőrző, zárt rendszer.

A GAZDASÁGI ESEMÉNYEK (MŰVELETEK)

A vállalkozás eszközeinek és forrásainak állománya (értéke, összetétele) folyamatosan változik. Az eszközök és források változásának egyes, pénzben kifejezhető elemei, mozzanatai a gazdasági műveletek, gazdasági események. Minden egyes gazdasági esemény megváltoztatja az eszközök és források állományát, összetételét, ennek következtében a mérleget. Attól függően, hogy a változások milyen hatást gyakorolnak a mérlegre, kétféle gazdasági eseménycsoportot különböztetünk meg:

- alapvető és
- összetett gazdasági események.

Alapvető gazdasági események

Azon gazdasági események tartoznak e csoportba, melyek hatására a vállalkozás vagyoni helyzete változik meg (összetétel, érték), az eredmény nem.

A gazdasági események négy típusát különböztetjük meg:

- eszközök körforgása (+E1, -E2, ahol E1 = E2): az eszközök összetétele változik meg, a mérlegfőösszeg változatlan marad;
- források körforgása (+F1, -F2, ahol F1 = F2): a források összetétele változik meg, a mérlegfőösszeg (eszközök, illetve források összértéke) változatlan marad;
- eszközbevonás (+E3, +F3, ahol E3 = F3): az eszközök és források összértéke, azaz a mérlegfőösszeg nő;
- eszköz kivonása (-E4, -F4, ahol E4 = F4): az eszközök és források összértéke, azaz a mérlegfőösszeg csökken.

Összetett gazdasági események

Azon gazdasági események tartoznak e csoportba, melyek hatására egyidejűleg megváltozik a vállalkozás vagyoni helyzete és eredménye is.

Az összetett gazdasági események típusai:

- költség (K), ráfordítás (R) elszámolása: költség, ráfordítás növekedésével egyidejűleg eszköz csökkenés vagy forrásnövekedés következik be
+K,R és -E5 vagy +F5; ahol K,R=E5 vagy K,R=F5
- bevételek (B) elszámolása: bevétel növekedésével egyidejűleg eszköznövekedés vagy forráscsökkenés következik be
+B és +E6 vagy -F6; ahol B=E6 vagy B=F6

Az összetett gazdasági események annak megfelelően, hogy a vállalkozás mely tevékenységével kapcsolatban merültek fel (mely eredménykategóriához kötődnek), lehetnek:

- **szokásos** gazdasági események; amelyek a vállalkozás rendszeres (folyamatos) tevékenysége során jelentkeznek;
- **rendkívüli** gazdasági események; amelyek a vállalkozási tevékenységtől függetlenek, a vállalkozó rendes üzletmenetén kívül esnek, a szokásos vállalkozási tevékenységgel nem állnak közvetlen kapcsolatban.

A KÖNYVVITELI SZÁMLÁK

Egy vállalkozás működése során a gazdasági események naponta tömegesen fordulnak elő. Az előző alfejezetből kitűnik, hogy minden egyes gazdasági esemény megváltoztatja az eszközök, illetve források értékét. Az eszköz- és a forrásállomány visszatükrözésének eszköze a mérleg. A könyvviteli adatfeldolgozáshoz olyan eszköz szükséges, amely lehetővé teszi a gazdasági események folyamatos rögzítését anélkül, hogy új mérleget (mérlegeket) kelljen készíteni: ez a könyvviteli számla.

A könyvviteli számla olyan kétoldalú nyilvántartás, amelynek egyik oldalán a növekedéseket, másik oldalán a csökkenéseket számoljuk el (ezáltal az egyirányú mozgások összegezhetőek és egymással szembeállíthatók). A könyvviteli számla bal oldalát Tartozik (T), jobb oldalát követel (K) oldalnak nevezzük.

A könyvviteli számla vázlata:

T	A számla megnevezése	K

A gyakorlatban alkalmazott könyvviteli számlák az előbb bemutatott vázlatnál részletesebbek, általában a következő információk jelennek meg rajtuk:

- dátum,
- a gazdasági esemény tömör leírása,
- azonosító adatok,
- értékadatok: növekedés vagy csökkenés (a számla T vagy K rovatán),
- részletező adatok.

A kettős könyvvitel kialakulásakor a könyvviteli számlák a mérleg felbontásából keletkeztek, azaz minden egyes mérlegtételhez – eszközhöz és forrashoz – a bennük bekövetkezett változások – növekedések, csökkenések – folyamatos nyilvántartása céljából hozzárendeltek egy-egy könyvviteli számlát. Azokat, amelyeken az eszközöket és az azokban bekövetkezett változásokat számoljuk el, tartalmuk alapján eszközszámláknak, amelyeken a forrásokat és az azokban bekövetkezett változásokat számoljuk el forrásszámláknak nevezzük.

Az eszközöket más kifejezéssel **aktíváknak**, a forrásokat **passzíváknak** nevezzük. Az eszközök tételeiből aktív, a források tételeiből a passzív jellegű számlák keletkeztek.

A számvitel fejlődése során az üzemi könyvvitel kialakulásával a könyvviteli számlák köre bővült az eredmény számlákkal. Az aktív és passzív elnevezések maradtak (ezek arra utalnak, hogy a könyvviteli számla melyik oldalán kell könyvelni a növekedéseket, illetve a csökkenéseket, azaz a könyvelés szabályaira és nem a tartalomra), alkalmazásukat kiterjesztették az eredmény számlákra is.

A könyvviteli számlához kapcsolódó fogalmak:

Nyitóegyenleg: a január 1-jén, illetve a cég alapításakor meglévő (mérlegben, alapító okiratban szereplő) eszköz és forrás érték.

Forgalom: a számlák Tartozik oldalára könyvelt tételek összegét Tartozik forgalomnak, a Követel oldalára könyvelt tételek összegét Követel forgalomnak nevezzük.

Egyenleg: a számla két oldalára könyvelt tételek összegének különbsége, lehet Tartozik vagy Követel jellegű (mindig a nagyobb forgalomösszeg határozza meg). Az eszköz számláknak – egyes kivételektől eltekintve – csak Tartozik egyenlege lehet (a nyitóegyenleg és a növekedések összegének mindig nagyobbnak vagy egyezőnek kell lennie, mint a csökkenésnek; azaz: maximum annyi eszközt használhatunk fel, amennyivel rendelkezünk), a forrásszámlák általában Követel egyenlegűek (a nyitóegyenleg és a növekedések összege általában itt is meghaladja a csökkenést, azonban pl. forráshiány – veszteség – esetén a forrásszámla Tartozik egyenlegű).

Záróegyenleg: a december 31-én, illetve megszűnéskor meglévő eszköz és forrás érték, melyet a zárómérlegben kell szerepeltetni.

A könyvviteli számlák az eddigieket figyelembe véve több szempont szerint csoportosíthatók:

- a könyvelés szabályai szerint:
 - aktív számlák (A)
 - passzív számlák (P)
- tartalmuk alapján lehetnek:
 - mérleg számlák:
 - eszköz számlák (A)
 - forrás számlák (P)
 - eredmény számlák:
 - költség(ráfordítás) számlák (A)
 - bevétel számlák (P)

A címelem tartalma és formátuma nem módosítható.

A könyvviteli számlákon való könyvelés szabályai összefoglalva:

KÖNYVELÉSI TÉTELEK SZERKESZTÉSE

T	Eszköz (aktív számla)	K	T	Forrás (passzív számla)	K
01.01.			01.01.		
	Nyitóegyenleg (+)			Nyitóegyenleg (+)	
	Növekedés (+)	Csökkenés (-)		Csökkenés (-)	Növekedés (+)
	12.31.		12.31.		
	Zárás (-)		Zárás (-)		

T	Költség, ráfordítás (aktív számla)	K	T	Bevétel (passzív számla)	K
	Növekedés (+)	Csökkenés (-)		Csökkenés (-)	Növekedés (+)
	12.31.		12.31.		
	Zárás (-)		Zárás (-)		

A KÖNYVELÉSI TÉTELEK SZERKESZTÉSE

A gazdasági események rögzítése a könyvviteli számlákon szabályszerűen kiállított bizonylatok alapján, könyvelési tétel megszerkesztése után történik. A könyvelési tétel annak megállapítása, hogy a gazdasági eseményt melyik számla Tartozik és melyik számla Követel oldalára könyveljük, megszerkesztését számlakijelölésnek, idegen szóval kontírozásnak nevezzük.

A könyvelési tétel tartalmazza:

- a könyvelés keltét,
- a gazdasági esemény megnevezését,
- a számlakijelölést (melyik számla Tartozik, melyik számla Követel oldalára kell könyvelni),
- az elszámolandó (könyvelendő) összeget.

A tétel megszerkesztése előtt a gazdasági eseményt elemezni kell az alábbi szempontok szerint:

Az eredményszámláknak nincs nyitóegyenlegük! A nyitómérlegben szereplő mérleg szerinti eredmény az előző évi eredmény (melyet a nyitást követően átvezetünk az eredménytartalékba), nekünk azonban a tárgyévét kell majd kimutatnunk.

A bekövetkezett gazdasági eseményeket időrendben, a könyvelés szabályait (aktív és passzív számlákon való könyvelés, a kettős feljegyzés elve) betartva teljeskörűen rögzítjük a könyvviteli számlákon.

A könyvviteli számlák zárása:

A könyvviteli számlákat a beszámoló készítését megelőzően le kell zárni. A zárás sorrendje a következő:

Elsőként az eredményszámlákat zárjuk oly módon, hogy egyenlegeiket átvezetjük egy forrásszámlára (Adózott eredmény elszámolási számla), melynek révén beállítjuk a források közé a tárgyévi eredményt, így biztosítva az eszközök és a források egyezőségét.

Könyvelése:

T Adózott eredmény elszámolási számla – K Költség, ráfordítás

T Bevételek – K Adózott eredmény elszámolási számla

Ezt követően az Adózott eredmény elszámolási számla egyenlege az eredményt mutatja.

Második lépésben a mérlegszámlák zárása következik, melyhez a Zárómérlegszámlát használjuk.

Könyvelése:

T Zárómérleg számla – K Eszközök

T Források – K Zárómérleg számla

A mérlegszámlák zárása után egyetlen számla sem mutat egyenleget, illetve nulla az egyenleg

A VÁLLALKOZÁS VAGYONA

Eszközök (aktívák)

A vállalkozás vagyonát megjelenési formája, tárgyi jellege szerint vizsgálva eszközökről (aktívákról) beszélünk. Eszközként kell kimutatni: a vállalkozó rendelkezésére, használatára bocsátott, a vállalkozó működését szolgáló befektetett eszközöket és forgóeszközöket – a bérbe vett eszközök kivételével –, függetlenül attól, hogy azok tulajdonjoga csak törvényben, szerződésben rögzített feltételek teljesítése után kerül át a vállalkozóhoz, továbbá az aktív időbeli elhatárolásokat. Az eszközöket rendeltetésük, használatuk alapján a befektetett eszközök vagy a forgóeszközök közé kell besorolni.

E feladatot – az eszközök rendeltetésének, várható használatának ismeretében – a gazdálkodó hajtja végre. Az eredeti besorolás szerinti használat, rendeltetés megváltozása esetén köteles a gazdálkodó az eszközt átsorolni.

A befektetett eszközök olyan eszközök, amelyeknek az a rendeltetése, hogy a tevékenységet, a működést tartósan, legalább egy éven túl szolgálják. A befektetett eszközök közé az immateriális javakat, a tárgyi eszközöket és a befektetett pénzügyi eszközöket kell besorolni.

Immateriális javak: azok a nem anyagi eszközök (vagyon értékű jogok az ingatlanhoz kapcsolódó vagyon értékű jog kivételével, szellemi termékek, üzleti vagy cégérték), amelyek tartósan szolgálják a vállalászási tevékenységet, valamint az immateriális javakra adott előlegek és az immateriális javak értékhelyesbítése (itt mutatható ki – a vállalkozó döntésétől függően – az alapítás-átszervezés aktivált értéke, továbbá a kísérleti fejlesztés aktivált értéke is).

Az immateriális javak tételei:

- Alapítás-átszervezés aktivált értéke
- Kísérleti fejlesztés aktivált értéke
- Vagyon értékű jogok
- Szellemi termékek
- Üzleti vagy cégérték
- Immateriális javakra adott előlegek
- Immateriális javak értékhelyesbítése

Tárgyi eszközök: azok a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett anyagi eszközök (földterület, telek, telkesítés, erdő, ültetvény, épület, egyéb építmény, műszaki berendezés, gép, jármű, üzemi és üzleti felszerelés, egyéb berendezés, ingatlanokhoz kapcsolódó vagyon értékű jogok), tenyészállatok, amelyek tartósan, közvetlenül vagy közvetett módon szolgálják a vállalkozás tevékenységét, valamint a beruházások, a beruházásokra adott előlegek és a tárgyi eszközök értékhelyesbítése.

A tárgyi eszközök tételei:

- Ingatlanok és a kapcsolódó vagyon értékű jogok
- Műszaki berendezések, gépek, járművek
- Egyéb berendezések, felszerelések, járművek
- Tenyészállatok
- Beruházások, felújítások
- Beruházásokra adott előlegek
- Tárgyi eszközök értékhelyesbítése

Befektetett pénzügyi eszközök: azok az eszközök (részesezés, értékpapír, adott kölcsönök, hosszú lejáratú bankbetétek), amelyeket a vállalkozó azzal a céllal fektetett be más vállalkozónál, adott át más vállalkozásnak, hogy ott tartós jövedelemre (osztalékra, illetve kamatra) tegyen szert, vagy befolyásolási, irányítási, ellenőrzési lehetőséget érjen el.

A befektetett pénzügyi eszközök tételei:

- Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban
- Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban
- Egyéb tartós részesedés
- Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásnak
- Egyéb tartósan adott kölcsön
- Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír
- Befektetett pénzügyi eszközök értékhelyesbítése

A forgóeszközök azok az eszközök, amelyek egy évnél rövidebb ideig (nem tartósan) szolgálják a vállalkozási tevékenységet.

A forgóeszközök közé a készleteket, a vállalkozó tevékenységét nem tartósan szolgáló követeléseket, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat, tulajdoni részesedést jelentő befektetéseket és a pénzeszközöket kell besorolni. Csoportjai a

- készletek,
- követelések,
- értékpapírok,
- pénzeszközök.

A készletek tételei:

- Anyagok
- Befejezetlen termelés és félkész termékek
- Növendék-, hízó- és egyéb állatok
- Késztermékek
- Áruk
- Készletekre adott előlegek

A követelések különféle szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből jogszerűen eredő, pénzügyi értékben kifejezett fizetési igények, amelyek a vállalkozó által már teljesített, a másik fél által elfogadott, elismert termékértékesítéshez, szolgáltatás teljesítéséhez, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentő befektetés értékesítéséhez, kölcsönnyújtáshoz, előlegfizetéshez kapcsolódnak.

A követelések tételei:

- Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)
- Követelések kapcsolt vállalkozással szemben
- Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben
- Váltókövetelések
- Egyéb követelések

Az értékpapírok tételei:

- Részesedés kapcsolt vállalkozásban

- Egyéb részesedés
- Saját részvények, üzletrészek
- Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok

A pénzeszközök a forgóeszközök között kimutatott, tartósan le nem kötött, forintban, valutában, devizában megjelenő fizetési eszközként felhasználható eszközök, beleértve az elektronikus pénzeszközöket is.

A pénzeszközök tételei:

- Pénztár, csekkek
- Bankbetétek

Az aktív időbeli elhatárolások tételei:

- Bevételek aktív időbeli elhatárolása
- Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása
- Halasztott ráfordítások

Források (passzívák)

A vállalkozás vagyonának eredetét, származását a források (passzívák) mutatják. A források főcsoportjai: a saját tőke, a céltartalékok, a kötelezettségek és a passzív időbeli elhatárolások.

A saját tőke a tulajdonos(ok) által a vállalkozás részére – időmegkötöttség nélkül – rendelkezésre bocsátott, illetve az adózott eredményből a vállalkozónál hagyott, a vállalkozó által szabadon felhasználható saját forrás. A saját tőke a – jegyzett, de még be nem fizetett tőkével csökkentett – jegyzett tőkéből, a tőketartalékból, az eredménytartalékból, a lekötött tartalékból, az értékelési tartalékból és a tárgyév mérleg szerinti eredményéből tevődik össze, ennek megfelelően tételei:

- Jegyzett tőke
- Jegyzett, de még be nem fizetett tőke (negatív előjellel)
- Tőketartalék
- Eredménytartalék
- Lekötött tartalék
- Értékelési tartalék
- Mérleg szerinti eredmény

A céltartalék az adózás előtti eredmény terhére képzett forrás, mely fedezetet teremt a tárgyidőszakból eredő, de a következő év(ek)ben várhatóan jelentkező kötelezettségekre, költségekre, ráfordításokra

A céltartalék tételei:

- Céltartalék a várható kötelezettségekre
- Céltartalék a jövőbeni költségekre

- Egyéb céltartalék

A kötelezettségek szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből eredő, pénzürtékben kifejezett elismert tartozások, amelyek a szállító a vállalkozó, a szolgáltató, a hitelező, a kölcsönt nyújtó által már teljesített, a vállalkozó által elfogadott, elismert szállításhoz, szolgáltatáshoz, pénznyújtáshoz, valamint a kincstári vagyon részét képező eszközök kezelésbe vételéhez kapcsolódnak.

A kötelezettségek csoportjai:

- hátrасorolt kötelezettségek,
- hosszú lejáratú kötelezettségek,
- rövid lejáratú kötelezettségek.

A hátrасorolt kötelezettség olyan kapott kölcsön,

- amelyet a vállalkozó bevonhat adóssága rendezésébe,
- a törlesztések sorrendjében a tulajdonosok előtti legutolsó helyen áll, azt a vállalkozó felszámolása vagy csődje esetén csak a többi hitelező kielégítése után kell kiegyenlíteni,
- a kölcsön visszafizetési határideje vagy meghatározatlan, vagy a jövőbeni eseményektől függ, de eredeti futamideje öt évet meghaladó lejáratú,
- a kölcsön törlesztése az eredeti lejárat vagy a szerződésben kikötött felmondási idő előtt nem lehetséges.

A hátrасorolt kötelezettségek tételei:

- Hátrасorolt kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben
- Hátrасorolt kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben
- Hátrасorolt kötelezettségek egyéb gazdálkodóval szemben

Hosszú lejáratú kötelezettség – a hitelezővel kötött szerződés szerint – az egy üzleti évnél hosszabb lejáratra kapott kölcsön (ideértve a kötvénykibocsátást is) és hitel, a mérleg fordulónapját követő egy üzleti éven belül esedékes törlesztések levonásával, valamint az egyéb hosszú lejáratú kötelezettség.

A hosszú lejáratú kötelezettségek tételei:

- Hosszú lejáratra kapott kölcsönök
- Átváltoztatható kötvények
- Tartozások kötvénykibocsátásból
- Beruházási és fejlesztési hitelek
- Egyéb hosszú lejáratú hitelek
- Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben
- Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben
- Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek

Rövid lejáratú kötelezettség az egy üzleti évet meg nem haladó lejáratra kapott kölcsön, hitel (ideértve a hosszú lejáratú kötelezettségekből a mérleg fordulónapját követő egy üzleti éven belül esedékes törlesztéseket is), a vevőtől kapott előleg, az áruszállításból és szolgáltatás teljesítésből származó kötelezettség, a váltótartozás, a fizetendő osztalék, részesedés, kamatozó részvény utáni kamat, valamint az egyéb rövid lejáratú kötelezettség.

A rövid lejáratú kötelezettségek tételei:

- Rövid lejáratú kölcsönök
- Rövid lejáratú hitelek
- Vevőktől kapott előlegek
- Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)
- Váltótartozások
- Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben
- Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben
- Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek

A passzív időbeli elhatárolások tételei:

- Bevételek passzív időbeli elhatárolása
- Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása
- Halasztott bevételek

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Tanulásirányító feladatsor.

1. feladat:

A következő felsorolások mindegyikében egy-egy számla hibásan szerepel. Húzza alá az oda nem illő számlát, és indokolja választását!

- Anyagok, növendék állatok, áruk, épületek
- Ültetvények, félkész termék, szellemi termékek, részesedések
- Vevők, társadalombiztosítási kötelezettség, rövid lejáratú hitel, jegyzett tőke
- Termelő gépek, anyagok, eladásra vásárolt kötvények, szállítók
- Elszámolási betétszámla, külföldi vevő, munkavállalókkal szembeni követelés, rövid lejáratú hitel

2. feladat

Válassza ki a helytelen válaszokat (csak egy helytelen válasz lehetséges)!

Alapvető gazdasági események

- anyagvásárlás készpénzért
- szállítóval szembeni kötelezettség kiegyenlítése elszámolási betétszámláról
- lekötött bankbetét kamatának jóváírása az elszámolási betétszámlán
- munkavállalókkal szembeni kötelezettség (munkabér) kifizetése a pénztárból

Eszközkörforgás

- készpénz felvétele a pénztárba az elszámolási betétszámláról
- lakásépítési kölcsön folyósítása (elszámolási betétszámláról) a munkavállalóknak
- hiteltörlesztés
- a vevő átutalt tartozását

Forráskörforgás

- szállítóval szembeni kötelezettség kiegyenlítése hitelből
- bruttó bér elszámolása
- Szja előleg levonása a bérből
- jegyzett tőke emelése tőketartalékból

Összetett gazdasági események

- kamatjóváírás az elszámolási betétszámlán
- kötvénytartozás utáni kamat kifizetése a pénztárból
- könyvviteli szolgáltatás elszámolása számla alapján
- váltó elfogadása a vevőtől

Ellenőrző kérdések

Ismertesse az eredménykimutatás fogalmát, sorolja fel az eredménykategóriákat!

Ismertesse a bevételek fogalmát, csoportjait!

Ismertesse a költség fogalmát!

Ismertesse a ráfordítás fogalmát, csoportjait!

Hogyan állapítható meg az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye?

Mi a két eljárás közötti összefüggés?

Milyen formában készíthető az eredménykimutatás?

Ismertesse az alapvető gazdasági események típusait, az általuk okozott változásokat!

Ismertesse az összetett gazdasági események típusait, az általuk okozott változásokat!

Ismertesse a könyvviteli számla fogalmát, információ tartalmát!

Ismertesse a könyvviteli számlához kapcsolódó fogalmakat!

Ismertesse a könyvelési tétel megszerkesztésére vonatkozó szabályokat, a könyvelési tétel tartalmát!

Hogyan (mit) kell könyvelni az eszköz és a forrás számlákon?

Hogyan (mit) kell könyvelni a költség, ráfordítás és a bevétel számlákon?

Hogyan történik a könyvviteli számlák nyitása?

Hogyan történik a könyvviteli számlák zárása?

Megoldás

1. feladat:

- Az épületek számlája az 1. Befektetett eszközök számlaosztályban található, a többi a 2. Készletek számlaosztályban.

- A félkész termék számlája a 2. Készletek számlaosztályban található, a többi az 1. Befektetett eszközök számlaosztályban.
- A vevők számlája a 3. Követelések, pénzügyi eszközök és aktív időbeli elhatárolások számlaosztályban található, a többi a 4. Források számlaosztályban.
- A szállítók számlája passzív számla (4. Források), a többi aktív számla (1-3. számlaosztályokból).
- A rövid lejáratú hitel passzív számla, a 4. Források számlaosztályban található, a többi aktív számla, a 3. Követelések, pénzügyi eszközök és aktív időbeli elhatárolások számlaosztályból.

2. feladat:

- lekötött bankbetét kamatának jóváírása az elszámolási betétszámlán
- hiteltörlesztés
- bruttó bér elszámolása
- váltó elfogadása a vevőtől

MUNKANYELV

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Határozza meg, hogy az alábbi gazdasági események a gazdasági műveletek mely típusába tartoznak, milyen hatással vannak a mérlegre, illetve az eredményre!

- Vásárolunk 160.000 Ft értékben műtrágyát (anyagok) január 2-án. (A fizetési határidő március 10.)
- A vállalkozás februárban felhasználta a műtrágyát.
- A számlavezető hitelintézet értesít, hogy a szállítóval szembeni kötelezettségünket kiegyenlítette rövid lejáratú hitelből.
- Késztermékeink közül 500.000 Ft nyilvántartási értékű búzát 610.000 Ft-ért értékesítünk március 10-én (fizetési határidő május 20.)
- Elszámolási betétszámláról felvesszük a pénztárba a munkabér kifizetéséhez szükséges 3.000.000 Ft-ot április 4-én.
- Április 5-én kifizetjük a munkabért.
- A számlavezető hitelintézet értesít, hogy teljesítette a társadalombiztosítási kötelezettséggel kapcsolatos 1.600.000 Ft-os átutalási megbízásunkat.
- Készpénzért vásárolunk 26.000 Ft értékű anyagot.
- Értékesítünk 230.000 Ft nyilvántartási értékű hízósertést 205.000 Ft-ért május 5-én (fizetési határidő június 30.).
- Növendék állatokat vásárolunk május 31-én 680.000 Ft beszerzési áron (fizetési határidő június 30.).
- A számlavezető hitelintézet értesít, hogy a vevő június 30-án átutalta tartozását.
- A számlavezető hitelintézet értesít, hogy a növendék állatok beszerzési árának átutalása megtörtént.
- A vállalkozás tőketartalékból 5.000.000 Ft-tal emelte a jegyzett tőkét, a cégbírósági bejegyzés megtörtént.
- A vállalkozás kölcsönadott 10.000.000 Ft-ot, melyet 3 év alatt fizet vissza az adós.

2. feladat

Főkönyvi számláink a következő tételeket tartalmazzák:

T	Pénztár	K	T	Szállító	K
20.000		1.200.000	1.200.000		1.600.000
1.120.000			160.000		
			16.000		

			300.000	
--	--	--	---------	--

Határozza meg a két könyvviteli számla jellegét!

Fogalmazza meg, ha a számlák forgalmával és egyenlegével kapcsolatban valami rendellenességet talál!

3. feladat

Az elszámolási betétszámláról az alábbi információk állnak rendelkezésre:

T	Elszámolási betétszámla	K
E. 10.000.000	1.280.000	
	420.000	
	780.000	
	580.000	

Válassza ki, hogy az elszámolási betétszámla Követel oldalán milyen ellenszámlákkal könyveltek!

- értékpapírok, szellemi termékek, rövid lejáratú hitelek, anyagok,
- árbevétel, pénztár, anyagok, beruházási szállítók,
- szállítók, társadalombiztosítási kötelezettség, értékpapír, tartósan adott kölcsönök,
- tárgyi eszközök, pénztár, árbevétel, tartós bankbetétek.

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Sor szám	Alapvető gazdasági események				Összetett gazdasági események					
	típusa	változás			típusa	változás				
		E	F	MF		E	F	B	K/R	ER
	E bevonás	+ 160	+ 160	+ 160						
					K/R elszám.	- 160			+ 160	- 160
	F körforgás		-160 +160							
					a) K/R elsz. b) B elszám.	- 500 + 610		+ 610	+ 500	- 500 + 610
	E körforgás	+ 3.000 - 3.000								
	E kivonás	- 3.000	- 3.000	- 3.000						
	E kivonás	- 1.600	- 1.600	- 1.600						
	E körforgás	+ 26 - 26								
					a) K/R elsz. b) B elszám.	- 230 + 205		+ 205	+ 230	- 230 + 205
	E bevonás	+ 680	+ 680	+ 680						
	E körforgás	+ 205 - 205								
	E kivonás	- 680	- 680	- 680						
	F körforgás		+ 5.000 -							

			5.000							
	E körforgás	- 10.000 +10.000								

2. feladat

- A **Pénztár** számla tartalmát tekintve eszköz számla, a könyvelés szabályai szerint aktív számla.
- A **Szállító** számla tartalmát tekintve forrás számla, a könyvelés szabályai szerint passzív számla.

A **Pénztár** számla Követel egyenleget mutat, ami nem fordulhat elő (kivételes esetben eszköz számlák is mutathatnak Követel egyenleget, pl. az Elszámolási betétszámla a folyószámla hitel összegéig).

A **szállító** számla Tartozik egyenleget mutat, ami nem jellemző (véletlenszerűen fordulhat elő, ha a szállítónak többet fizettünk a tényleges tartozás összegétől).

3. feladat

- **értékpapírok**, szellemi termékek, rövid lejáratú hitelek, anyagok,
- árbevétel, pénztár, anyagok, **beruházási szállítók**,
- **szállítók**, társadalombiztosítási kötelezettség, **értékpapír**, tartósan adott kölcsönök,
- tárgyi eszközök, pénztár, árbevétel, tartós bankbetétek.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

A hatályos számviteli törvény

Dr. Döme István – Loós Attila – Némethné Dr. Gergics Márta – Simonné Romsics Erika:
Pénzügyi számviteli példatár, SALDO. Budapest 2006.

Helgertné Dr. Szabó Ilona – Kurcsinka Tamásné: Pénzügyi számvitel. Saldo, Budapest, 2008.

Helgertné Dr. Szabó Ilona – Kurcsinka Tamásné: Számviteli alapismeretek SALDO 2008

Kardos Barbara – Miklósyné Ács Klára – Némethné dr. Gardics Márta – Sisa Krisztina – Dr.
Zelenka Józsefné: Példatár a számvitel alapjaihoz, Perfekt, 2006,

Katonáné Erdélyi Edit – Csomós Tamás: Vállalati Információs rendszerek Főiskolai jegyzet

Kurcsinka Tamásné – Csomós Tamás: Számviteli példatár I. Főiskolai jegyzet, Gyöngyös
2008

AJÁNLOTT IRODALOM

Kurcsinka Tamásné – Csomós Tamás: Számviteli példatár I. Főiskolai jegyzet, Gyöngyös
2008

Szám-adó. Folyóirat.

Számvitel – adó – könyvvizsgálat. Folyóirat.

A(z) 1972-06 modul 015-ös szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 344 02 0000 00 00	Vállalkozási ügyintéző

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
27 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató